

PROTOCOL MELDCODE

HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING



Aandachtsfunctionaris	3
De Meldcode	4
Stappen van de meldcode	5
Stap 1: In kaart brengen van de signalen	5
Stap 2: Collegiale consultatie met een deskundige collega en/of Veilig Thuis.	6
Stap 3: Gesprek met betrokkenen en (indien van toepassing) kind	7
Stap 4: Wegen van geweld en/of kindermishandeling	7
Stap 5: Beslissen met Veilig Thuis	12
Afwegingsvragen	13
Wettelijke verplichtingen	14
Participatie van kinderen	18
Bijlage 1 Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure	20

Meldcode

De meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling helpt professionals met het signaleren en handelen bij (vermoedens van) huiselijk geweld of kindermishandeling.

In dit protocol wordt duidelijkheid gegeven hoe wij op CBS Smitshoek de stappen van de meldcode doorlopen.

Aandachtsfunctionaris

Aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld en kindermishandeling zijn het aanspreekpunt binnen de school. Leerkrachten en medewerkers kunnen bij de aandachtsfunctionaris terecht voor ondersteuning en advies bij een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling. Hieronder vallen ook oudermishandeling, eengerelateerd geweld, huwelijksdwang en achterlating onder.

De aandachtsfunctionaris draagt zorg voor de uitvoering van de meldcode binnen de school. De aandachtsfunctionaris ziet erop toe dat de meldcode binnen de school uitgevoerd kan worden. Daarnaast ziet de aandachtsfunctionaris erop toe dat de meldcode up to date blijft en heeft een adviserende rol naar directie.

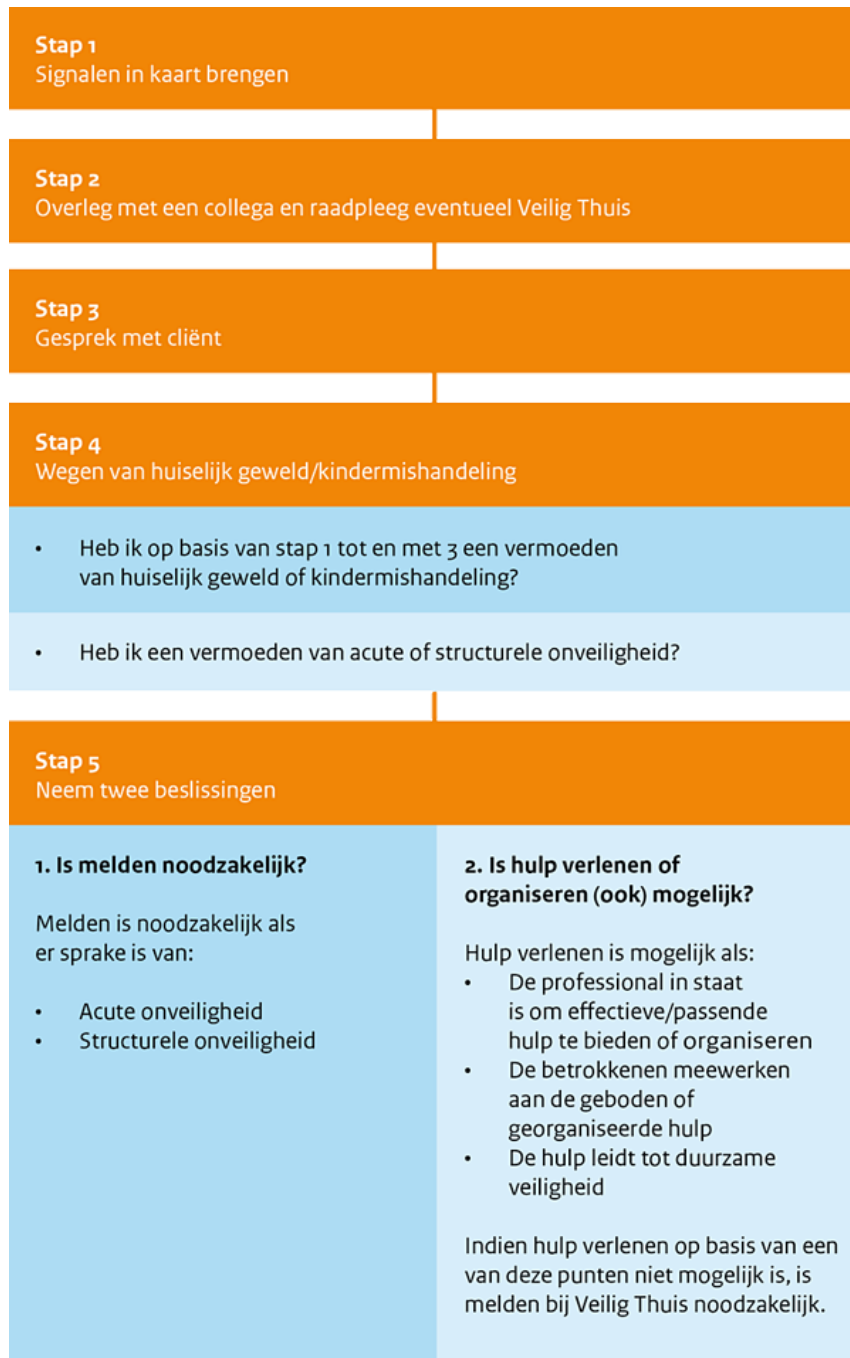
Aanwezigheid aandachtsfunctionarissen op CBS Smitshoek:

- **Marja Colignon**
Werkdagen: woe, do en vrij

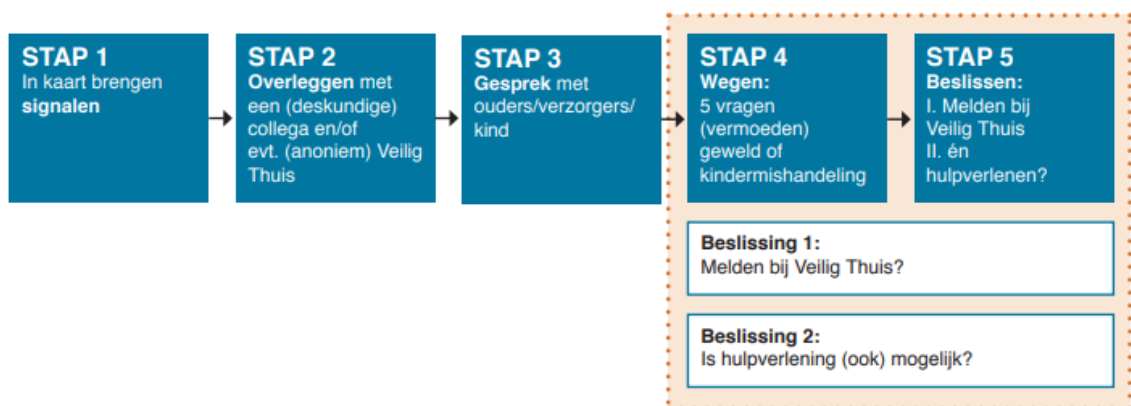
De Meldcode

Sinds 2013 is de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling van kracht. Die wet houdt in dat alle organisaties die werken met kinderen en volwassenen een meldcode moeten hebben en medewerkers in staat moeten stellen daarmee te werken.

Het doel van de meldcode is professionals te helpen eerder en beter te handelen als zij vermoeden dat een gezinslid thuis mishandelt, verwaarloost of seksueel misbruikt wordt. Uit onderzoek weten we namelijk dat professionals die met een meldcode werken drie keer vaker en sneller stappen zetten dan professionals die geen meldcode gebruiken. Deze stappen leiden niet per definitie tot een melding.



Stappen van de meldcode



Stap 1: In kaart brengen van de signalen

We brengen de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling medebevestigen of ontkrachten in kaart en leggen deze vast.

We leggen ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen. In deze fase observeren we de leerling in de klas en eventueel daarbuiten waardoor wij de signalen in kaart kunnen brengen.

- Observatie door medewerkers in de school.
- Signalen worden in kaart gebracht door de betrokken medewerker.
- De Kindcheck wordt gedaan door de IB'er of de aandachtfunctionaris.
- De leerkracht documenteert in samenspraak met de aandachtfunctionaris. (meldcode in Parnassys).
- De aandachtfunctionaris is casusregisseur en draagt zorg voor informatieverstrekking naar betrokken MTZ-leden en overige aandachtfunctionarissen.
- Betrokken leden van MTZ worden actief op de hoogte gebracht van deze situatie/notitie.
- Indien de meldcode gestart wordt, wordt de directeur op de hoogte gebracht.

Kindcheck

Als wij signalen hebben van kindermishandeling of huiselijk geweld, gaan we na of er meer kinderen in dit gezin zitten, zowel bij ons op school als jongere en/ of oudere kinderen. Indien dit het geval is, maken we een inschatting of er voor deze kinderen iets extra's nodig is en vragen wij VT om advies hoe te handelen.

Instructie gebruik Kindcheck

De Kindcheck is onderdeel van de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Doel van de Kindcheck is om meer kinderen in beeld te brengen die ernstig risico lopen mishandeld of verwaarloosd te worden door de situatie waarin hun ouder(s) verkeert of verkeren. De Kindcheck vindt plaats in **stap 1 van de Meldcode**.

De Kindcheck geldt voor alle beroepskrachten die onder de Wet verplichte Meldcode vallen. De Kindcheck is gericht op beroepskrachten die contacten hebben met volwassen cliënten en niet met hun (klein-)kinderen, en daarom ook niet beschikken over kind signalen.

De Kindcheck is in alle gevallen aan de orde waarin de beroepskracht zich, vanwege de ernstige situatie van zijn volwassen cliënt, zorgen maakt over mogelijk aanwezige minderjarige kinderen. De Kindcheck geldt als een beroepskracht meent dat er, vanwege de toestand van zijn volwassen cliënt, risico's zijn op ernstige schade voor kinderen of een bedreiging van de veiligheid van kinderen die afhankelijk zijn van de zorg van cliënt. Zo geldt de Kindcheck bijvoorbeeld in geval van een ernstige (chronische) depressie, zware verslaving, (dreigende) huisuitzetting, geweld tussen huisgenoten, suïcidepoging.

NB:

- Ook het contact met een adolescent waarbij de beroepskracht zich zorgen maakt over eventueel aanwezige broertjes en zusjes in het gezin kan aanleiding zijn voor het uitvoeren van de Kindcheck;
- De Kindcheck geldt ook voor zwangere vrouwen.

Heeft u twijfels over de veiligheid van de kinderen? Dan doorloopt u de stappen van de Meldcode. U legt eerst vast door welke signalen bij de ouder u twijfelt over de veiligheid van de kinderen. Daarna volgt u de verdere stappen van de Meldcode die ervoor zorgen dat er ook verder onderzoek plaatsvindt en dat er, zo nodig, passende hulp komt.

Documentatie

Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen leggen we schriftelijk en objectief/ feitelijk vast. Hierdoor kunnen we later bij de inspectie verantwoording aandachtsfunctionaris leggen indien dit wordt gevraagd. We leggen dit alleen vast in Parnassys, ons leerlingvolg- en registratiesysteem, welke met een wachtwoord beveiligd is.

Stap 2: Collegiale consultatie met een deskundige collega en/of Veilig Thuis.

Bij zorgen over een kind of een gezin overwegen we een registratie in SISA. Ouders worden hiervan op de hoogte gebracht. SISA biedt ons de gelegenheid om in contact te komen met andere organisaties die bij dit gezin betrokken zijn.

Signalen van een leerkracht worden altijd met de aandachtsfunctionaris besproken.

Bij signalen die wijzen op acuut of structureel geweld is er onmiddellijke bescherming nodig van de slachtoffers en zullen wij direct actie ondernemen.

- Collegiale consultatie is mogelijk met de volgende collega's: de aandachtsfunctionaris, intern begeleider en/of teamleiders en directeur.
- Bij signalen kunnen alle medewerkers advies vragen bij de aandachtsfunctionaris. Ook ouders die signalen opvangen buiten school kunnen bij de aandachtsfunctionaris terecht om de signalen te bespreken en te vragen wat zij zouden kunnen doen.
- MTZ leden en de aandachtsfunctionaris kunnen advies vragen bij Veilig Thuis.
- Een SISA-signaal wordt gegeven door de directeur.
- De aandachtsfunctionaris stemt af wie er documenteert.

Stap 3: Gesprek met betrokkenen en (indien van toepassing) kind

Indien er ondersteuning nodig is bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek met de ouder, raadplegen we (anoniem) Veilig Thuis.

We overwegen opnieuw of het noodzakelijk is om, gelet op de bedreiging van de ontwikkeling van de jeugdige(n), ook een signaal te doen in SISA.

- De leerkracht voert het informele gesprek met het kind om aan te geven dat er met ouders gesproken gaat worden.
- Bij een formeel gesprek, waar de aandachtsfunctionaris aansluit, is er toestemming nodig van ouders.
- Bij een gesprek waarin aan ouders medegedeeld wordt dat er een melding gedaan wordt bij Veilig Thuis, voeren de aandachtsfunctionaris en de directeur het gesprek.
- Tijdens het voeren van een gesprek wordt er gezorgd voor achterwacht door de teamleider op de locatie.
- De aandachtsfunctionaris documenteert wat er besproken is.

Stap 4: Wegen van geweld en/of kindermishandeling

De vijf afwegingsvragen worden doorlopen door de aandachtsfunctionaris in samenspraak met MT. De antwoorden op de vragen worden concreet vastgelegd in Parnassys door de leerkracht en aandachtsfunctionaris. De directeur controleert de notitie op objectiviteit en zorgvuldigheid.

Als er twijfel blijft over het wel of niet doen van een melding bij Veilig thuis, zal de aandachtsfunctionaris het vraagstuk te allen tijde als anonieme casus bespreken met Veilig Thuis, om te voorkomen dat we een verkeerde keuze maken.

Als er wordt besloten een melding te maken, wordt dit gedaan door de aandachtsfunctionaris met de directrice. Er zal een oudergesprek gevoerd worden en in dit gesprek geven wij aan dat we de melding gaan doen.

De aandachtsfunctionaris:

- Voert eventueel de risicotaxatie en/of de beoordeling van de veiligheidssituatie uit.
- Beantwoordt de 5 vragen van het aandachtsfunctionariewegingskader.
- Neemt bij twijfel contact op met Veilig Thuis
- Beslist samen met Veilig Thuis over wel/niet naar stap 5
- Bespreek met de betrokkenen bij doorgaan naar stap 5, dat zij de melding doet en bespreekt de melding met de betrokkenen.
- De leerkracht en de aandachtsfunctionaris vullen het meldingsdocument in.
- Documenteert minimaal de reden van de melding, het meldingsdocument en de gegevens (casusnummer en contactpersoon) van VT.

Afwegingskader

- De vijf afweging vragen worden doorlopen door de aandachtsfunctionaris in samenspraak met MT.
- De antwoorden op de vragen worden concreet vastgelegd in Parnassys door de aandachtsfunctionaris.
- De directeur controleert de notitie op objectiviteit en zorgvuldigheid.
- Als er twijfel blijft over het wel of niet doen van een melding bij Veilig thuis, zal de aandachtsfunctionaris het vraagstuk te allen tijde als anonieme casus bespreken met Veilig Thuis, om te voorkomen, dat we een verkeerde keuze maken.
- Als er wordt besloten een melding te maken, wordt dit gedaan door de aandachtsfunctionaris met MT.
- Er zal een oudergesprek gevoerd worden op basis van de opbouw van een grens stellend gesprek. Dit gesprek wordt gevoerd door de aandachtsfunctionaris met de leerkracht of door de aandachtsfunctionaris met MT. In dit gesprek geven wij aan dat we de melding gaan doen.

Vijf afwegingsvragen

	1	Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling? Nee: afsluiten en vastleggen in dossier. Ja: Ga verder met afweging 2.
Meldnorm 1	2	Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid? Nee: Ga verder met afweging 3. Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.
Meldnormen 2 en 3	3	Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling aandachtsfunctionaris te wenden? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Ga verder met afweging 4.
	4	Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling aandachtsfunctionaris te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.
	5	Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.

1: Is melden noodzakelijk?

De melder neemt bij een melding samen met Veilig Thuis de laatste drie vragen van het afwegingskader door.

Als wordt ingeschat dat er géén zorgen zijn over (een dreiging van) huiselijk geweld of kindermishandeling, sluit de aandachtsfunctionaris het doorlopen van de meldcode aandachtsfunctionaris en legt deze conclusie vast in Parnassys. In enkele gevallen is er meldingsplicht (zie meldnormen)

2: Is hulp inzetten/organiseren (ook) mogelijk?

Een veelvoorkomende situatie is dat er wel zorgen zijn, maar dat deze zorgen geen (dreiging van) huiselijk geweld of kindermishandeling betreffen. Bijvoorbeeld omdat er kind problematiek is waargenomen in combinatie met pedagogische onmacht van ouders, echter zonder dat dit de (emotionele) veiligheid van het kind bedreigt. Ook dan sluit de beroepskracht

de meldcode aandachtsfunctionaris en noteert deze conclusie in Parnassys. Hulp kan vervolgens worden georganiseerd, geboden en geëvalueerd voor de gesignaleerde, niet tot onveiligheid leidende, problemen.

Is hulp inzetten/ organiseren niet mogelijk of onvoldoende?

Wanneer de aandachtsfunctionaris op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode een vermoeden heeft van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling volgt de tweede aandachtsfunctionariswegingsvraag.

Ernstige onveilige en/of schadelijke situaties worden altijd gemeld bij Veilig Thuis, ook wanneer een leerkracht inschat dat hij en de organisatie mogelijkheden hebben om hulp te bieden of te organiseren. Met deze melding kan Veilig Thuis vroegere, maar ook eventuele toekomstige signalen van huiselijk geweld over de betrokkenen, combineren. Dit gezin komt dan bij hen op de radar.

De aandachtsfunctionaris gaat na of wij als school in staat zijn effectieve hulp te bieden of te organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling aandachtsfunctionaris te wenden. Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze aandachtsfunctionarisweging samen met Veilig Thuis doorlopen.

Bij effectieve hulp rondom huiselijk geweld en/of kindermishandeling is veiligheid het hoofddoel. Goede hulp bij huiselijk geweld en/of kindermishandeling is gericht op alle leden in een (gezins)systeem: minderjarigen en volwassenen, pleger(s) en slachtoffer(s). Er wordt met alle betrokkenen samengewerkt in het maken, evalueren en uitvoeren van veiligheids- en hulpplannen.

Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling aandachtsfunctionaris te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Als er geen bereidheid is, wordt er gemeld bij Veilig thuis. Als er wel bereidheid is, kan hulp georganiseerd worden en verder gegaan worden met afweging 5.

In deze afwegingsvraag staan de mogelijkheden van de betrokkenen tot het aanvaarden van hulp bij (dreigend) huiselijk geweld en/of kindermishandeling centraal. Het gaat erom dat de betrokkenen, alle leden van het (gezins)systeem, maar ook het (bredere) netwerk van (informele) steunfiguren bereid en in staat zijn de voorgestelde hulp direct aan te gaan.

Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?

Beroepskrachten *moeten* een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

1. In **alle** gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure.
2. In alle **andere** gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
3. Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Situaties van onveiligheid

In het afwegingskader zijn er situaties vastgelegd waarin de beroepskracht *altijd* moet melden bij Veilig Thuis. Dit zijn situaties waarbij er sprake is van:

- Acute onveiligheid
- Structurele onveiligheid
- Disclosure (d.w.z. kind/volwassene geeft zelf aan slachtoffer te zijn van mishandeling /verwaarlozing)

Acute onveiligheid

Een zorgvrager die in direct fysiek gevaar is, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen of juist nalaten van toedienen van medicijnen.

Structurele onveiligheid

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst.

Disclosure / onthulling

Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling of zich uiten bij een beroepskracht zonder hulp te vragen. Deze slachtoffers dienen ook bij Veilig Thuis gemeld te worden. Dit noemen we *disclosure* oftewel: onthulling. Wanneer een kind of volwassene uit zichzelf praat over mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. De drie meldnormen zijn te vertalen in vijf afwegingsvragen die u in stap 4 stelt. Voorbeelden van acute, structurele onveiligheid en disclosure voor deze beroepspraktijk zijn te vinden in de bijlage(n).

Stap 5: Beslissen met Veilig Thuis

In het afwegingskader leidt de vierde aandachtsfunctionariswegingsvraag tot een melding indien hulp wordt aandachtsfunctionaris gehouden. Vaak is bij aanvang niet helemaal helder hoezeer de betrokkenen bereid en in staat zijn zich in te zetten. De redenen om de hulp te aanvaarden kunnen divers zijn. Hun motivatie kan vooral intrinsiek of extrinsiek van aard zijn. Ook de mogelijkheden van de betrokkenen en hun netwerk verschillen. Door direct en in samenwerking met de betrokkenen en ketenpartners veiligheidsaandachtsfunctionarisspraken en hulpverleningsaandachtsfunctionarisspraken te maken wordt vaak helder wat de bereidheid en de mogelijkheden van de betrokkenen.

- De vervolgstappen worden gedocumenteerd door de aandachtsfunctionaris en gecontroleerd door het MT op inhoud.
- Het MT wordt altijd geïnformeerd door de aandachtsfunctionaris bij iedere stap van de meldcode. Zij zijn hierdoor altijd op de hoogte van de huidige stand van zaken en kunnen meedenken en ondersteunen wanneer dit nodig is.

Afwegingsvragen

Het *afwegingskader* (toe te passen in stap 4), bevat de vijf *afwegingsvragen* waarmee beroepskrachten bij de twee beslissingen, die in stap 5 van de meldcode moeten worden genomen, worden ondersteund.

- Betreffen de signalen huiselijk geweld of kindermishandeling gepleegd door een medewerker, dan melden we de signalen bij de leidinggevende of de directie, conform de Wet Preventie en bestrijding van seksueel geweld en seksuele intimidatie in het onderwijs, artikel 4 Verplichting tot overleg en aangifte inzake zedenmisdrijven (meld- en aangifteplicht). In dat geval is dit stappenplan niet van toepassing.

Hoe wij handelen bij signalen/vermoedens van eerdergerelateerd geweld op CBS Smitshoek

Eerdergerelateerd geweld is geweld dat gebruikt wordt om eerverlies te voorkomen of te herstellen. Voorbeelden hiervan zijn:

- Mishandeling (slaan, schoppen);
- Geestelijke druk (strengere controle, vernedering, bedreiging);
- Huwelijksdwang (gedwongen huwelijk);
- Achterlating (iemand achterlaten in of terugsturen naar het land van herkomst);
- Gedwongen zelfmoord;
- Eerwraak (het vermoorden van een meisje of vrouw, ook een jongen of man).
- Besnijdenis van een meisje

Wanneer er signalen zijn die wijzen op Eerdergerelateerd geweld, zullen wij direct een melding doen bij Veilig thuis en politie.

Eerdergerelateerd geweld is in Nederland strafbaar. Er is een landelijke standaard afgesproken voor vroege herkenning en behandeling van dit soort zaken bij de politie.

Deskundigheid eerdergerelateerd geweld/meisjesbesnijdenis

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eerdergerelateerd geweld. Zo dient men in deze zaken altijd een deskundige te raadplegen, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt. U kunt een op het gebied van eerdergerelateerd geweld deskundige raadplegen of Veilig Thuis.

Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigen plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. Neem in dergelijke gevallen direct contact op met een aandachtsfunctionaris eerdergerelateerd geweld bij de politie of een andere in uw eigen Meldcode vermelde deskundige op dit specifieke terrein.

Wij raadplegen altijd Veilig Thuis of Pharos als er sprake is van (een vermoeden van) eerdergerelateerd geweld.

Wettelijke verplichtingen

Verantwoordelijkheid

Het zetten van de stappen van de meldcode is een verantwoordelijkheid van:
Alle medewerkers van CBS Smitshoek die in contact staan tot en met het kind.

Verantwoordelijk voor het besluit in stap 5 voor het al dan niet doen van een melding zijn:

- De aandachtsfunctionaris: Marja Collignon
- De directie: Hanneke Meulblok (in overleg met teamleiders)

Om het voor medewerkers mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en om de stappen van de meldcode te zetten, draagt de school er zorg voor dat:

De directeur:

- De meldcode, die voldoet aan de eisen van de wet, opnemen in het zorgbeleid en/ of veiligheidsbeleid van de organisatie;
- Een aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling aangesteld is;
- De deskundigheidsbevordering opnemen in het scholingsplan;
- Regelmatig trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering aanbieden aan medewerkers, zodat medewerkers voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code;
- De meldcode aansluiten op de zorgstructuur van de organisatie;
- Voldoende deskundigen intern en extern beschikbaar zijn om de medewerkers te kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de code;
- Eindverantwoordelijkheid dragen voor de uitvoering van de meldcode het vastleggen in Parnassys ervan.

Het hele MT:

- De meldcode opnemen in het inwerkprogramma van nieuwe medewerkers;
- De meldcode aansluiten op de werkprocessen binnen de organisatie;
- De werking van de meldcode regelmatig evalueren en zo nodig acties in gang zetten om de toepassing van de meldcode te optimaliseren;
- Binnen de organisatie en in de kring van ouders bekendheid geven aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- Afspraken maken over de wijze waarop het MT zijn medewerkers zal ondersteunen als zij door ouders in of buiten rechte worden aangesproken op de wijze waarop zij de meldcode toepassen;

De aandachtsfunctionaris:

- Taken vaststellen van een ieder met betrekking tot de stappen van de meldcode (Wie doet wat wanneer);
- De aansluiting van de meldcode op de werkprocessen uitvoert;
- De aansluiting van de meldcode op de zorgstructuur uitvoert;
- De uitvoering van de meldcode coördineert bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling;
- Waakt over de veiligheid van de leerling bij het nemen van beslissingen;
- De beslissing neemt over het al dan niet doen van een melding in stap 5;
- Zo nodig contact opneemt met Veilig Thuis voor advies of melding.
- De genomen stappen evalueert met betrokkenen;
- Samenwerkingsafspraken vastlegt met ketenpartners;

De intern begeleiders:

- Als vraagbaak functioneren binnen de organisatie voor algemene informatie over (de meldcode) kindermishandeling;
- Signalen herkennen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- Kennis hebben van de stappen volgens de meldcode;
- Toezien op zorgvuldige omgang met de privacy van het betreffende gezin;
- Toezien op dossiervorming en verslaglegging.

Leerkrachten:

- Signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- Overlegt met de intern begeleider bij zorg over een leerling aan de hand van waargenomen
- Signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- afspraken uitvoert die zijn voortgekomen uit het overleg met de intern begeleider, zoals observeren of een gesprek met de ouder;
- De resultaten bespreekt van deze ondernomen stappen met de intern begeleider.

Alle medewerkers van de school zijn niet verantwoordelijk voor:

- Het vaststellen of er al dan niet sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld;
- Het verlenen van professionele hulp aan ouders of leerlingen (begeleiding, therapie). Signalen over een onveilige situatie moeten doorgegeven worden aan de hulpverlening die een veiligheidsplan kan opstellen.

Vertrouwelijke informatie en documentatie

We benoemen de signalen heel concreet naar ouders als we aangeven dat we ons zorgen maken.

Op de NJI-site staat een checklist: "Goed genoeg ouderschap. Deze checklist gebruiken wij om na te gaan of de zorgen terecht zijn. Als zorgen niet terecht blijken te zijn, leggen we puur de signalen vast en beschrijven we geen zorg.

Documentatie afspraken:

- Onder dossier valt alles wat je vastlegt over kind en gezin.
- Het dossier valt onder de wetgeving AVG.
- Persoonlijke werkaantekeningen behoren juridisch gezien tot het dossier.
- Zeg tegen ouders dat we de stappen van de meldcode volgen met de daarbij behorende documentatie.
- Een geheim dossier is strafbaar en zal nooit bijgehouden worden.
- We maken een notitie alsof de ouder met je meekijkt terwijl de notitie wordt gemaakt.
- Als leerkrachten (nog) niet zorgvuldig registreren, worden zij hierin begeleid door het MT of de aandachtsfunctionaris.
- Als de veiligheid van het kind in het geding is, moeten we dat goed kunnen onderbouwen, maar dan zetten we dit niet in het dossier.
- Als een kind zegt dat je het aan niemand mag vertellen, dan zeggen we dat je graag naar hem/ haar wilt luisteren en hem/ haar wilt helpen, maar als je je grote zorgen maakt, je dan wel moet kijken wie er kan helpen. Maar alles wat je dan zal gaan doen, zal je eerst aan hem/ haar zelf vertellen.

In het dossier staat:

- Feitelijk en zakelijk wat je waarneemt.
- Interpretaties worden vermeden.
- Alleen officiële diagnoses.
- De informatiebronnen
- Afstand en neutraliteit bij het vastleggen van oordelen van de ene ouder over een andere ouder.
- Leg vast wat je besluit en wat je overwegingen hiervoor zijn geweest.
- Meninge scheiden van feiten, alleen feiten noteren.

Toegang tot het dossier en bewaartermijn:

- Toegang tot het dossier hebben de MT leden, de IB'ers, de huidige leerkrachten en de aandachtsfunctionaris.
- Wij hanteren het bewaartermijn van 7 jaar, dat geldt voor het basisonderwijs voor alle dossiers.

Overdracht naar vervolgschool:

- Relevante informatie voor schooloverdracht is een plicht.
- De aandachtsfunctionaris of IB'er bepaalt wat er in de overdracht wordt vermeld, hier is geen toestemming van ouders voor nodig. Ze hebben wel recht op inzage. Ze mogen ook een reactie geven en die reactie moet je dan toevoegen aan de overdracht. Wij hoeven geen informatie te wijzigen op vraag van ouders. We leggen uit wat we overdragen, waarom en aan wie.
- Van KDV naar basisschool mag nu nog alleen informatie overgedragen worden met toestemming van ouders.
- Bij ernstige zorgen en geen toestemming vragen wij anoniem advies bij VT of CvP.

Conflict van plichten:

Als we besluiten te delen zonder de toestemming gaan we 5 vragen beantwoorden vooraf:

- Is toestemming krijgen mogelijk?
- Kan het niet doorbreken van het beroepsgeheim voor een ander ernstige schade opleveren?
- Kan het doorbreken van het beroepsgeheim ernstig schade aan de ander voorkomen?
- Is er geen andere optie dan doorbreken van beroepsgeheim om het probleem op te lossen?
- Wordt het beroepsgeheim zo min mogelijk geschonden?

Informatie over meldrecht in relatie tot beroepsgeheim

Het beroepsgeheim of de zwijgplicht is een belangrijke voorwaarde voor effectieve hulpverlening. De vertrouwensrelatie met een cliënt of patiënt is van wezenlijk belang. Toch kunnen er situaties zijn waarin de problematiek zo ernstig is dat het doorbreken van het beroepsgeheim noodzakelijk is.

Meldrecht

De regels voor het verbreken van het beroepsgeheim gelden voor alle situaties waarin een cliënt zich in een ernstige situatie bevindt. Bij een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld is dit in een meldrecht vastgelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning (art. 5.2.6 Wmo). Dit biedt iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht het recht om een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld bij Veilig Thuis te melden. Ook als zijn cliënt, patiënt of leerling daar geen toestemming voor geeft. Daarnaast biedt het meldrecht beroepskrachten de mogelijkheid om informatie over een cliënt, patiënt of leerling te verstrekken als Veilig Thuis daarbij in een onderzoek naar vraagt. NB: Het wettelijk meldrecht geldt ook als er alleen meerderjarigen bij het huiselijk geweld zijn betrokken.

NB: Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de beroepskracht de situatie, voordat hij zijn besluit neemt, bespreekt met een deskundige collega en zo nodig ook (op basis van anonieme cliëntgegevens) advies vraagt aan Veilig Thuis. Verder is het van belang dat de aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen aantoonbaar is, en dat er een zorgvuldige en concrete afweging van belangen is geweest. Alle stappen van de meldcode zijn zorgvuldig doorlopen, en de gesprekken met de betrokkene(n) zijn gevoerd.

Verwijsindex risicjongeren

De organisatie moet zijn medewerkers op de hoogte stellen van de meldingsprocedure voor de Verwijsindex risicjongeren. Dit geldt alleen voor organisaties die bevoegd zijn een melding te doen in dit systeem.

Participatie van kinderen

Voor kinderen die mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt worden, is het essentieel dat zij gezien en gehoord worden door volwassenen in hun omgeving die (professioneel) betrokken zijn en die zij vertrouwen.

Om de participatie van kinderen op te nemen in dit protocol zijn de negen opgestelde actiepunten uit de *“Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling”* (VWS, 2018) omgezet in concrete vragen.

1. Termen

In dit protocol spreken wij over “de ouder” en “het kind”.

2. Informatie over het proces

Afspraken over wie welke informatie geeft aan het kind:

- Wie wat aan het doen is wordt verteld door de aandachtsfunctionaris.
- Waarom diegene dit aan het doen is wordt verteld door de aandachtsfunctionaris.
- Wanneer dit gebeurt wordt verteld door de aandachtsfunctionaris.
- Wat de zorgen zijn wordt verteld door de leerkracht en de aandachtsfunctionaris.
- Welke besluiten er genomen worden, door wie, over wat en wanneer wordt verteld door de aandachtsfunctionaris.
- Wanneer er terugkoppeling is van bijv. Veilig Thuis en waarover wordt verteld door de leerkracht en de aandachtsfunctionaris.
- Mogelijkheden voor het kind voor participatie, meedenken en mening geven wordt aangegeven door de leerkracht en de aandachtsfunctionaris.
- Recht op klacht of verzet wordt verteld door de leerkracht en de aandachtsfunctionaris.

3. Informatie over veilig opgroeien

aandachtsfunctionarisspraken over wie het kind informeert over wat veilig opgroeien is:

- Informatie geven aan het kind over hun recht om veilig op te groeien wordt gedaan door de leerkracht en de aandachtsfunctionaris
- Uitleggen wat een normale omgang is tussen ouder en kind wordt gedaan door de leerkracht en de aandachtsfunctionaris.
- De aandachtsfunctionaris en de leerkracht bespreken met het kind dat hij niet schuldig is aan het feit dat het niet goed gaat.

4. Recht op eigen mening

De aandachtsfunctionaris en de leerkracht informeren het kind dat hij het recht heeft om te weten wat er gaat gebeuren en door wie. Eveneens vertellen wij het kind dat het altijd zijn mening hierover mag geven. Wij zullen rekening houden met de mening en uitleggen als wij de mening begrijpen maar toch een andere keuze maken dan hij aangeeft.

5. Vragen en luisteren naar de visie van het kind

De aandachtsfunctionaris en de leerkracht luisteren goed naar wat het kind vertelt over de zorgen die hij heeft, welke oplossingen het kind zelf ziet en naar de mening over de voorgenomen beslissing. De aandachtsfunctionaris zal het kind ook “uitnodigen” dit te vertellen.

6. De mening van het kind in de besluitvorming

De leerkracht en de aandachtsfunctionaris vragen naar de mening van het kind als zij verteld hebben wat zij willen gaan doen om het kind te helpen. Waar het kan wordt er naar deze mening gehandeld. Dit kan niet als de veiligheid van het kind daardoor niet gewaarborgd is en dat zullen we dan ook gelijk of na kort intern overleg met het kind bespreken.

7. Route bij disclosure

Als er sprake is van een onthulling, zal de leerkracht de aandachtsfunctionaris direct informeren. Bij een onthulling van een kind gaat de leerkracht na het informeren terug naar de klas en de aandachtsfunctionaris vraagt direct advies bij Veilig Thuis. Daarna vertelt de aandachtsfunctionaris aan het kind welke stappen er genomen gaan worden. Het kind wordt gevraagd te vertellen wat het daarvan vindt en als het mogelijk is zonder dat de veiligheid verder in het geding komt, zullen we het plan van aanpak bijstellen. De veiligheid is hierin altijd leidend, dit zal ook aan het kind uitgelegd worden.

Als het een onthulling is van een ouder en de aandachtsfunctionaris is er niet bij, wordt de aandachtsfunctionaris bij het gesprek gevraagd en als dit niet lukt direct daarna geïnformeerd. Ook dan is de vervolgstap van de aandachtsfunctionaris om te overleggen met Veilig thuis. Daarna wordt de ouder geïnformeerd over de stappen die genomen gaan worden in een grens stellend gesprek.

Als het voor het kind of de ouder niet veilig is om terug te gaan naar huis, zal politie ingeschakeld worden en zal Veilig Thuis ook direct tot actie overgaan.

8. Steun

Na een overdracht en/of melding bieden wij steun aan het kind door school een fijne en veilige plek voor het kind te laten zijn. Dit doen we bijvoorbeeld door meer begrip te tonen voor het kind, minder snel te mopperen op het kind, een praatje met het kind te maken, hem echt te zien en door de figuurtje aai over de bol te geven.

Ook observeren wij het kind goed, om te volgen of de situatie voor het kind verbeterd, verslechterd of gelijk blijft. Met het kind wordt besproken dat wij graag willen dat het goed met hem gaat en dat hij altijd mag komen praten als daar behoefte aan is. Hier worden ook regelmatig momentjes voor gecreëerd, zodat het kind de ruimte voelt. Ook de aandachtsfunctionaris zal het kind aandachtsfunctionaris en toe even spreken om naar het kind te luisteren en in te schatten hoe de situatie nu is.

De aandachtsfunctionaris en de IB'er houden korte lijnen met de betrokken hulpverleners en Veilig thuis als er een traject loopt.

9. Tips voor gesprek

Voor kwalitatieve gesprekstips maken wij gebruik van de *“Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling”* (VWS, 2018).

Bijlage 1 Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure

Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure

In samenspraak met Veilig Thuis zijn standaard definities en voorbeelden opgesteld. Deze voorbeelden zijn gericht op de praktijk van het onderwijs, bijvoorbeeld: basisonderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en leerplicht.

Acute onveiligheid

Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.
Voorbeelden	• Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft. • (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe. • Poging tot verwurging. • Wapengebruik. • Geweld tijdens de zwangerschap. • (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar. • Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking). • Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel. • Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt. • Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt aandachtsfunctionaris zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn. • Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïdepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs. • Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling. • Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene. • Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken. • Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.

Structurele onveiligheid

Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst. In de afweging of sprake is van structurele onveiligheid is ten minste over de volgende factoren informatie nodig: herhaling van geweld /onveiligheid, oudersignalen en eventuele kind signalen/signalen van slachtoffers.
Voorbeelden	• Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. • Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken. • Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben. • Minderjarigen die stelselmatig getuige zijn van huiselijk geweld. • Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden. • Psychische en/of fysieke mishandeling door escalerende vormen van langdurige stalking in partnerrelaties.

Disclosure

Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	Wanneer een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit, zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex-)partnerstalking, huwelijksdwang, eerdergerelateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.
Voorbeelden	• Een leerling vertelt aan de leerkracht dat hij geen broek van school wil, nadat hij zijn broek nat heeft geplast, want dan wordt zijn vader erg boos en gaat hij slaan. • Een kind vertelt dat hij deze week alleen thuis is en dat hij zelf het eten klaar mag / moet maken 's avonds, omdat zijn moeder op cursus is. • Een kind vertelt dat hij bang is dat zijn vader en moeder hem zullen slaan als ze horen dat hij een onvoldoende heeft voor een toets. • Een leerling vertelt dat papa en mama vaak ruzie hebben en dat hij bang is ze ook met hem ruzie gaan maken.

-
- Moeder vertelt op school dat ze door haar man geslagen wordt en bang is dat hij boos wordt als ze thuis vertelt dat hun kind hulp nodig heeft.